UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo iiii. p[ro] eade[m] do[minica]. iiii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Visual Library

dabat eis. ¶ Scdā ē obſecutio deuote ſe-pelitionis .ſ. mortuoꝝ Ecci. vij. Mortuo non ꝓhibeas grām nec deſis plorantibꝫ in ꝯſolationē. et. ca. xxxviij. Cōtege mortuū ⁊ ne deſpicias ſepulturā eiꝰ. Sic faciebat tobias / vt ꝑʒ Tob. ij. ꝗ ꝓpter hoc facien-dū prandiū dimittebat / ⁊ ꝓpter mortꝫ peri-culū h̄ non omittebat. Et certe h̄ opꝰ mul-tū valet ad reuocandū hoīem a pctīs ꝓpt̄ mēoriā mortis. Ecci. vij. Mēorare nouiſ-ſima tua ⁊ in ęternū nō peccabis. ¶ Ter-tia eſt obſecutio benigne receptionis .ſ. ꝑe-grinoꝝ viatoꝝ Heb. xiij. Hoſpitalitatem nolite obliuiſci. Per hanc eñ placuerūt ꝗ-dam angelis hoſpitio receptis. Vñ in ho-ſpitatione chr̄s ſe dicit recipi. Matt. xxv. Hoſpes eram ⁊ collegiſtis me. ¶ Exem-plū narrat Greg. in omel. ſup illud euang. Duo ex diſcipul' ⁊c̄. ꝙ cum ꝗdā pr̄familias multū hoſpital' aliqñ ſuſcepiſſet ꝑegri-nos ⁊ ex hūilitate aquā manibꝫ daret ver-tēs ſe ad accipiendū vrceū illū cui volebat dare non inuenit. Qð cū miraret᷑: apparu-it ei ſequēti nocte di. Alijs diebꝫ me ſuſce-piſti i mēbris meis: heſterno aūt die i me-metipo. Jdō bñ dicebat tobias Tob. iiij. Quō potueris eſto miſericors. et Col. iij. Induite vos ſic̄ electi dei viſ. miſcdie.

Tertius ar. Aud. ⁊c̄. Cōſiderate qm̄ fruſtra ſperabitꝫ niſi miam alijs īpen-deritis. Dicunt iura. Fruſtra legis iplo-rat auxiliū ꝗ in legē cōmittit. De appella-tionibꝫ An ſit. et. ff. ð minoribꝫ .l. Auxiliū in fine. Pone caſū. Rex ſtatuit legē. Qui-cūqꝫ receperit milites meos ⁊ eis ſubue-nerit recipiā eū in domo mea et magnifice diuitijs ⁊ honoribꝫ ditabo. Vnus eos vi-lipendit nec de eis curat an ſit dignꝰ hono-rari a rege: Certe non. Expone ⁊ applica qm̄ deꝰ ſtatuit legē miſcdie his ꝗ miſeri-cordiā fecerint ⁊ nō alijs. imo Jac. ij. dicit᷑ Judicium ſine miſericordia fiet ei ꝗ nō fe-cerit miſcdiam.

¶ Sermo. iiij. ꝑ eadē do. iiij.

Eſtote miſe.

Miſerator et miſericors dñs. Pſ. cij. et. cx. Miſericors iquā tribꝫ generibꝫ hoīm. vicꝫ in ſe ſperantibꝫ / ſe timentibꝫ / ⁊ ſe diligentibꝫ. Hec tñ oīa ſe inuicē comitant᷑. De ꝑmo pſ. Saluos fe-cit ſperantes in ſe. De ſcdo pſ. Qm̄ ſm al-titudinē celi a terra cor. mi. ſ. ſup ti. ſe. De tertio Ex. xx. Faciens miſcdiam in milia his qui diligunt me.

¶ Eſtote ⁊c̄.

Primꝰ ar. An teneat᷑ hō ſic eſſe miſeri-cors vt etiā īimico ſuo remittat emē-dā: Qꝫ ſic. qꝛ dicit dñs Mat. v. Bñfacite his ꝗ oderūt vos / ſi ḡ debeat bñfacere de ſuo largiendo. ḡ ⁊ emendā remittendo. Rñdet Rich. in. iij. di x. ꝙ inimico peten-ti veniā: ⁊ ſi hō teneat᷑ remittere ſignū ran-coris. qꝛ etiā rancorē teneret᷑ non penitēti dimittere / tñ nō tenet᷑ dimittere ſatiſfacti-onē ſeu emēdā ꝑ iniuria. Sꝫ ꝑ illa ſibi cō-petit de iure actio in iudicio ꝯ iniuriantez niſi forte ſit hō talis ſtatus cui nō cōpetit in iudicio tractari. Rō: ſi remitteret᷑ emen-da hoc tribueret inimico incentiuū delin-quendi. Tal' tñ actio ꝯ iniuriantē nō debꝫ fieri zelo vindicte ſꝫ iuſticie. Boñ. ꝓo dic ꝙ dimittere rancorē ē neceſſariū: ⁊ ad hoc oēs obligamur ſiue inimicꝰ impugnet ſi-ue veniā petat / dimittere etiā nō ſolū ran-corē: ſed etiā ſigna rancoris hoc ē ꝑfectio-nis: nec ad hoc tenet᷑ hō niſi in caſu vicꝫ qñ humilit᷑ ⁊ deuote venia poſtulat᷑. Hec bo-nauen. ¶ Pro fun. Ois ira imoderata eti-am ꝯ inimicos eſt vituperabil'. Vñ dic tul-lius lib. de officijs. Non ſunt audiēdi qui grauiter iraſcendū inimicꝫ putabūt. parcē-dū eſt aūt omnibꝫ ſe humiliantibꝫ. Vñ vir-giliꝰ. vj. eñ. He tibi ſunt artes paciqꝫ im-ponere morē / ꝑcere ſubiectis. Sꝫ ꝗrit᷑ An teneat᷑ hō ⁊c̄. Dic rñ. vt ſ. Poſt rñ. dicas. Non nob duꝝ eſſe dꝫ miſcdiam alijs im-pendere vt miſcdiam a deo mereamur ac-cipere. Vñ ſignū ꝗddā diuine electiōis ē miſericordē eē. Juxta illð Col. iij. Indui-te vos ſic̄ electi dei ſcti ⁊ dilecti viſcera mi-ſericordie. Et ex oppoſito ſignū eſt repro-batiōis imiſericordē ſe alijs exhibere ⁊ du-rū. Ecci. iij. Cor duꝝ male habebit i nouiſ-ſimo. Audite auari: imiſericordes: rapto-res: paupeꝝ oppreſſores: alioꝝ exhereda-tores / ⁊ vos etiā ꝗ alijs indulgere nolen-tes vindictā expetitꝫ ⁊ maledicitꝫ imꝑcan-do. Certe rigorē diuine iuſticie ſup vos cu-mulatis. ¶ Figura Pharao ⁊ alij egypcij

crudelitate pleni ſũmerſi ſũt in mari Exo.
xiiij. Sic imiſericordes in iferno demer//
gunt. vñ Mat. xxv. pncipalr icrepãt repro
bi ꝓpter imiſericordiã ꝛc.

Secundus ar. In pce. ꝛc. Nũc de alia
q̃ eſt ſubuentio tpalis largitiõis q̃ ꝓ
prie dicit elemoſyna. Ubi eſt notanda tri
plex ꝯſideratio.
Prima inductionis.
Scda diſcretionis.
Tertia ꝯditionis.
In hoc ſer. dicendũ de prima vbi ẽ notan
da triplex ꝯſideratio ad elynã iductiua
Pria ẽ ꝯſideratio natural ꝯformitatis
Scda eſt ꝯſideratio legal autoritatis.
Tertia ẽ ꝯſideratõ mltiplic vtilitat
Prima igit ꝛc. q naturalr frẽs ſum⁹: nec
aliqd vni accidit qd alteri accidere nõ poſ
ſit. Malach. ij. Nunqd nõ vn⁹ eſt pr oim
nrm. Scda eſt ꝯſideratio legal au[illegible]ri//
tatis vicz leg chri q̃ eſt lex autoritat Vñ
Hiero. lxxxvj. di. c. Qui clementiã nõ hꝫ
nec indut⁹ ẽ viſcera miſcdie q̃uis ſpũalis
nõ adimplet legẽ chri. Vñ ſic dic Tho. ij.
ij. q. xxxij. Elemoſyna ẽ i pcepto ſed tñ cũ
ſit pceptũ affirmatiuũ nõ obligat ꝓ ſemp/
ſꝫ ſm q recta rõ requirit ꝯſiderata facul//
tate dant ꝛ neceſſitate recipient. Dare ei
elemoſynã de ſupfluo tam nature q̃ ꝑſone
q̃ ſtatui decenti ẽ in pcepto: etiãſi paupes
extreme neceſſitat nõ cõpareãt: dare etiã
ei q̃ eſt in extrema neceſſitate ẽ in pcepto.
Amb. Paſce fame morientẽ: ſi non pauer
occidiſti. Alias elemoſynã dare ẽ i ꝯſilio
ſm Tho. Nec oportet excuſationẽ future
neceſſitat ptendere vltra ꝓbabilia ſigna.
ſic fecit Elimelech. De q̃ dicunt hebrei ſu
ꝑ ruth. j. q ꝓpter famẽ q̃ acciderat i illa ꝓ
uincia multi paupes recurrebant ad Eli//
melech virum noemi: q diues erat. ſed ꝓ//
pter auariciã duꝝ erat ei pauperib cõmo
dare vel dare. Iõ ad fugiendas eoꝝ ipor//
tunitates exijt d terra iſrl cũ mobilib bo
nis q̃ habebat. Iõ diuino iudicio peregri
nus obijt cũ filijs in egeſtate. Vñ regreſ//
ſa noemi in terrã ſuã dicit. Egreſſa ſũ ple//
na: ſcꝫ diuitijs ꝛ filijs ꝛ vacuã me reduxit
domin⁹. Sed forte dicit. Que iuſte poſſi
dent: licite retinent. Audi Amb. xlvij. diſ.

Sicut hi. Eſurientiũ panis eſt quẽ tu de
tines: nudoꝝ indumentũ qd recludis.
Tertia eſt ꝯſideratio multiplic vtilitatis
j. Tim. iiij. Pietas ad oia vtilis eſt. Ualet
eñ ad tpalium multiplicationẽ. Prouer.
xxviij. Qui dat paupi non indigebit. Et
Prouer. iij. Honora dñm de tua ſubſtan//
tia et replebunt horrea tua ſaturitate ꝛc.
Sicut aũt dr Prouer. xiiij. Honorat dñm
q̃ miſeret paupis. Item valet ad cõſciẽtie
iuſtificationẽ. Ptꝫ de cornelio Act. x. q̃ ꝑ
elemoſynas venit ad gram dei. Et Tob.
xij. Elemoſyna a morte liberat ꝛ ipa eſt q̃
purgat pctã Tob. iiij. Elemoſyna ab omi
pctõ ꝛ a morte liberat ꝛ non patiet animã
ire in tenebras. Vñ Dañ. iiij. Conſuluit
daniel nabuchod. dicens Pctã tua elemo
ſynis redime. Qd q nõ fecit in beſtiã mu
tatus eſt ꝛ de regno eiect⁹. Propter pdi//
cta dicit Gloſ. ambroſij ſuꝑ illud. j. Tim.
iiij. Pietas ad oia vtilis eſt. Ois ſũma di
ſcipline chriane in miſcdia ꝛ pietat[illegible] quã
aliquis ſequẽs etſi lubricũ carnis patit ſi//
ne dubio vapulabit: ſed non ꝑibit. i. vt dic
Tho. i. iiij. diſ. xlvj. diſponet ꝑ hmõi opa
ad non pereundũ. Item valet ad meritoꝝ
cumulationẽ q tale opus acceptat chriſt⁹
acſi ei exhiberet. Mat. xxv. Qd vni ex mi
nimis meis feciſtis: mihi feciſtis. Exẽ//
plũ ẽ de beato Martino qui poſtq̃ veſti//
uit pauperem: ſequenti nocte vidit chriſtũ
illa veſte indutum ꝛc. Eſt etiam exemplũ
in vita Ioannis elemoſynarij: de Petro
telonearioꝗ cuidã nudo obuianti ſibi ve//
ſtem dedit qua indutus erat. Pergẽs au
tem pauper ille erubeſcẽs tampcioſa ve//
ſte indui dedit vni venditori vt venderet.
Et cum tranſiret petrus vidit veſtem ſuſ//
penſam ad vendendum: vnde triſtatus re
diens in domũ ſuam ſedebat plorans ꝛ co
gitans quia non fui dign⁹ vt haberet me//
moriã mei egenus. Cumq̃ ſic anxiaret ob
dormiuit. Et vidit quendam pulcerrimũ
ſicut ſolem ferentẽ crucem ſuꝑ collum q̃ di
xit ſibi. Quid ploras Petre? Ecce ego ve
ſtior veſte illa quam egeno dediſti. Ad ſe
ergo reuerſus cepit beatificare egenos di
cens. Uiuit dominus ſi inops domin⁹ me
us chriſt⁹ fuit niſi moriar ſiã tanq̃ vn⁹ ex
eis. Et accerſito notario ſuo quẽ emerat

dixit ei. Duc me in ſctām ciuitatē ⁊ vēde me vni chr̄iano ⁊ ꝓciū da paupibꝫ. Notario aūt recuſante: dixit ei. Si me nō vēdiderꝫ: ego vendā te barbarꝫ. Obediuit ḡ ei et duxit eū in hierl'm ⁊ vēdidit cuidā argentario ꝑ trigita denarijs q̄s dedit pauperibꝫ. Ille aūt petrꝰ coq̄nabat dn̄o ſuo et lauabat ſcutellas: affligēs ſe ieiunio mag̃. Vidēs aūt dn̄s xp̄c eū ſe ꝓſpitatē hr̄e: dixit ei Volo petre liberare te vt ſis de ceto frater meꝰ. Ille ꝟo recuſauit. Alij aūt ſerui hēbāt eū tanq̄ amentē: ⁊ mlta cōuicia ei inferebāt. ❡ Cūq̄ poſtea dormiret apparebat ei chr̄s indutꝰ veſte quā dederat egeno: tenēs ꝑdicta trigita numiſmata dicēs Noli meſtꝰ eē fr̄ petre: ego ſuſcepi ꝓciū tuū et ego tibi reſtituā. Petrꝰ ḡ ſic in hūilitate ⁊ paupꝑtate chr̄o ſeruiēs: poſtmodū feliciter vitā finiuit. Nec dubiū q̄n magnū in celo theſauꝝ inuenerit. iuxta illud Lu. xviij. Da paupibꝫ ⁊ hēbis theſauꝝ i celo.

Tertiꝰ ar. Aud. ⁊c̃. Videte ḡ ne deo ſitis ingrati q̄ oia dedit vob. Grauis em̄ ingratitudo eſt poſſidere bona dei ⁊ nihil elargiri filijs dei. Audite qd̄ lex dr̄. Liberti ingrati ꝑ̄onis/i ſuitutem rediguntᷣ et filiꝰ emācipatꝰ pr̄i ingratꝰ/in ꝑmā redigitᷣ ꝑtrātem. C. de ingrꝫ libe. l. j. Vn̄ et c. finali de donatōibꝫ hr̄: ꝙ ꝓpt̄ ingr̄titudinē reuocatᷣ donatio. Illā aūt ingratitudinē cōmittit libꝰ q̄n indigēti ꝑ̄ono alimēta denegat. C. de alēdis lib l. Alimēta. Pone caſum ad lōgū ⁊ applica qm̄ talꝰ ē ille q̄ negat alimēta idigētibꝫ q̄ ſūt chr̄i mēbra. iō ſibi negabit dn̄s miſcdiam. Prouerb. xxj. Qui obturat aures ſuas ad clamorē pauperꝫ: ⁊ ipe q̄ȝ ad deū clamabit ⁊ n̄ exaud.

❡ Dn̄ica q̄rta poſt Trini. Sermo. vij.

Eſtote miſe.

⁊c̃. Quō miſeretᷣ pr̄ filioꝝ miſertꝰ eſt dn̄s timētibꝫ ſe: qm̄ ipe cognouit figmētū nr̄m. pſ. cij. Triplex eſt ibi notāda ꝯſideratio diſpoſitiua ad cōſequendam miſericordiam.

❡ Prima ē deſiderāde aſſimilatōis Quō miſeretᷣ pater filioꝝ.

❡ Scd̄a obſeruāde condiciōis. miſertus eſt dn̄s timentibꝫ ſe.

❡ Tertia notāde rationis. qm̄ ipe cognouit figmentū noſtrum.

❡ De prima Eſa. lxiiij. Tu pr̄ nr̄ es ⁊ nos lutū. ❡ De ſcd̄a Lu. j. Et mia eiꝰ a ꝓgenie in ꝓgenies ti. eū. ❡ De tertia Pſ. Recordatꝰ ē qm̄ puluis ſumꝰ: hō ſic̄ fenū: dies eiꝰ tāq̄ flos agri ⁊c̃. Salut. Eſtote ⁊c̃.

Primꝰ ar. An miſcdia ſit virtꝰ: Q. n̄ Miſcdia ipedit ꝯſiliū. iuxta illō Saluſtij. Oēs hoies q̄ de rebꝫ dubijs ꝯſultāt ab ira ⁊ mia vacuos eē decet. Nō em̄ animus facile veꝝ ꝓuidet vbi iſta officiunt. ❡ Cōtra. Aug. d ciui. di. ix. li. Lōge meliꝰ ⁊ humaniꝰ ⁊ pioꝝ ſenſibꝫ accōmodatiꝰ in ceſarꝫ laude locutus eſt. vbi ait. Nulla de ꝟtutibꝫ tuis nec admirabilior nec gratior miſericordia ē. ❡ Rn̄. Tho. ij. ij. q. xxx. Mia importat dolorē de miſeria aliena. Iſte aūt dolor ꝓut ē motꝰ appetitꝰ ſenſitiui: paſſio eſt: nō virtꝰ. ꝓut aūt dr̄ actꝰ appetitꝰ intellectiui: ſcḋm ꝙ alicui diſplicet maluȝ alterꝰ: ille actꝰ ꝓut ē a rōne regulatꝰ/eſt actꝰ ꝟtutis. Saluſtiꝰ aūt loquitᷣ de miſcdia ꝓut eſt paſſio nō reglata a rōne. Hec tho. ❡ Pro fundamēto. Oīs virtꝰ ē circa ardua ⁊ difficilia. iuxta illō Ouid. de arte. Eſt nulla niſi ardua ꝟtꝰ. Et Ariſt. ij. Eth. dr̄. ꝙ virtus ē circa difficile. qd̄ em̄ eſt facile/oim̄ ē. ſed qd̄ ē difficile nō ē niſi ꝟtutē hn̄tis. Eſt aūt difficultas in exhibēda alijs mia ꝓpt̄ recuruationē nature ad ſeipam. Cū ḡ q̄ritᷣ An mia ⁊c̃. Dicē rn̄. vt s. Ex q̄ cōcludē ꝙ ſtudere debemꝰ iuicem miſereri: nō ex ani paſſiōe: ſed ex recta rōne. Miſereamur ḡ aiaꝝ ꝑncipalr̄: nō corpoꝝ. Sic miſereamur ꝑſonis vt tn̄ nō faueamꝰ vicijſ. Nam vt hr̄. xxiij. q. v. Qui vicijs. Miſericors n̄ eſt q̄ parcit vicijs. et. xxiij. q. viij. Legi. et c. ſe. Crudelitas nō eſt crimia punire: ſȝ pietas. Audite iudices q̄ ꝓpt̄ auariciā ⁊ mūera omittitis punitiuā iuſticiā: aut eciā ꝓpt̄ fauorē ⁊ amiciciā mūdanaȝ aut corꝑalem cognationē aut affinitatē. Audite ⁊ vos rectores pueroꝝ q̄ ex timore mūdano aut hūano aut inordiato fauore corrigere deſiſtitꝫ Audite ⁊ vos o parentes ⁊ pr̄sfamilias ⁊c̃. Audite vniuerſi: cauete ne coꝝ miſereamī in detrimentū aīe. Nō ibi eſt mia ſed crudelitas. Bern̄. Que em̄ miſericordia ancillā reficere ⁊ dn̄am interficere: Notate: verecūdū eſt mag̃ ꝑncipi ꝙ vi